ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (plenárne zasadnutie)
z 5. októbra 2004 *

Vo veci C-475/01,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES,

podaná 6. decembra 2001,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: E. Traversa a M. Condou Durande, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

ktorú v konaní podporuje:

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, v zastúpení: G. Amodeo, K. Manji, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania,

* Jazyk konania: gréčtina.

proti

Helénskej republike, v zastúpení: A. Samoni-Rantou a P. Mylonopoulos, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

SÚDNY DVOR (plenárne zasadnutie),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr: P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet a J. N. Cunha Rodrigues, sudcovia R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric a S. von Bahr (spravodajca),

generálny advokát: A. Tizzano,
tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. decembra 2003,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. januára 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojou žalobou sa Komisia Európskych spoločenstiev domáha, aby Súdny dvor rozhodol, že ponechaním v platnosti nižšej sadzby spotrebnej dane na ouzo, než akou sú zdaňované iné alkoholické nápoje, si Helénska republika nesplnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 90 prvého pododseku ES.

2 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 25. júla 2002 bolo Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska umožnené vystupovať ako vedľajší účastník konania na podporu návrhov Komisie. Vedľajší účastník konania však nepodal písomné vyjadrenie a nebol prítomný na pojednávaní.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Smernica Rady 92/83/EHS z 19. októbra 1992 o zosúladení štruktúr spotrebných daní pre etanol a alkoholické nápoje [z alkoholu a alkoholických nápojov — *neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 316, s. 21) určuje pravidlá stanovenia sadzby spotrebnej dane pre každý tovar patriaci do jej pôsobnosti. Táto sadzba je špecifikovaná v článkoch 19 a 20 uvedenej smernice.

4 Článok 19 smernice 92/83 stanovuje:

„1. Členské štáty musia uplatňovať spotrebnú daň na etanol v súlade s touto smernicou.

2. Členské štáty musia pevne stanoviť svoje sadzby v súlade so smernicou 92/84/EHS."

5 Podľa článku 20 smernice 92/83:

„Na účely tejto smernice platí, že pojem ‚etanol' predstavujú:

— všetky produkty so skutočným obsahom etanolu vyšším ako 1,2 % objemových percent etanolu, ktoré spadajú pod KN kódy 2207 a 2208, aj keď sú tieto produkty čiastočne produktmi spadajúcimi pod iné KN kódy,

— produkty spadajúce pod KN kódy 2204, 2205 a 2206, ktoré majú skutočný obsah etanolu vyšší ako 22 % objemových percent etanolu,

— produkty obsahujúce konzumný lieh, ktoré sú buď vo forme roztoku, alebo v inej forme."

6 Sadzba spotrebnej dane sa stanovuje v súlade s článkami 21 až 26 smernice 92/83. Článok 23 umožňuje za určitých podmienok a pre určité druhy tovarov uplatňovať znížené sadzby. Toto ustanovenie znie takto:

„Nasledujúce členské štáty môžu uplatňovať zredukované [znížené — *neoficiálny preklad*] sadzby, ktoré sú nižšie ako minimálna sadzba, ale ktoré nie sú o viac ako o 50 % nižšie ako štandardná štátna daňová sadzba pre etanol, a to na nasledujúce produkty:

...

2) Grécka republika v prípade tých anízových liehových nápojov definovaných v nariadení (EHS) č. 1576/89, ktoré sú bezfarebné, ktoré majú obsah cukru na liter 50 gramov alebo viac a v ktorých minimálne 20% obsahu etanolu vo finálnom produkte predstavuje etanol získaný destiláciou v tradičných medených nekontinuálnych destilačných prístrojoch s kapacitou 1 000 litrov alebo menej."

Vnútroštátna právna úprava

7 Zákon č. 2127/93 má za cieľ prebrať smernicu 92/83 do gréckeho právneho poriadku.

8 Stanovuje základnú sadzbu spotrebnej dane na približne 294 000 GRD na sto litrov čistého alkoholu.

9 Článok 26 toho istého zákona však predpokladá 50 %-né zníženie predmetnej základnej sadzby na ouzo. Sadzba spotrebnej dane postihujúca tento tovar neprevyšuje v priemere 147 000 GRD za sto litrov čistého alkoholu.

Konanie pred podaním žaloby

10 Komisii boli doručené rozličné sťažnosti týkajúce sa uplatňovania znížených sadzieb spotrebnej dane na ouzo gréckymi úradmi, zatiaľ čo vo vzťahu k iným alkoholickým nápojom ako vodka, whisky, rum, tequila a arak uplatňované sadzby boli menej výhodné.

11 Komisia, domnievajúc sa, že tento rozdiel v sadzbe je nezlučiteľný s článkom 90 ES, podala návrh na začatie konania o nesplnení povinnosti členským štátom. Po tom, čo vyzvala Helénsku republiku na predloženie svojich pripomienok, 10. augusta 1999 vydala odôvodnené stanovisko, ktorým tento členský štát vyzvala, aby prijal požadované opatrenia na dosiahnutie súlade s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia. Keďže grécke úrady odmietali porušenie právnych predpisov Spoločenstva, ktoré im bolo vytýkané, Komisia podala túto žalobu.

O žalobe

12 V prvom rade je potrebné pripomenúť, že Komisia zdôraznila, že jej žaloba sa zakladá výlučne na článku 90 ES a že sa netýka článku 23 smernice 92/83. Za týchto

podmienok okolnosť, že Komisia nepodala žalobu o zrušenie predmetného ustanovenia, nemá vplyv na prípustnosť tejto žaloby o nesplnenie povinnosti.

13 Komisia v podstate tvrdí, že sekundárna legislatíva Spoločenstva sa má vykladať a prebrať do vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov spôsobom zlučiteľným so Zmluvou ES. Podľa Komisie toto predpokladá, že existencia ustanovení sekundárnej legislatívy povoľujúcej členským štátom postihovať vnútroštátne tovary zníženou sadzbou spotrebnej dane ich žiadnym spôsobom nezbavuje povinnosti rešpektovať základné princípy obsiahnuté v uvedenej Zmluve, medzi ktorými figuruje aj spomenutý článok 90 ES. Komisia je názoru, že Helénska republika porušila článok 90 prvý pododsek ES uplatňovaním zníženej sadzby spotrebnej dane výlučne na ouzo. V skutočnosti z opakovanej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pre zlučiteľnosť s článkom 90 ES vnútroštátny daňový systém musí vylučovať akýkoľvek predpoklad toho, že by tovary zo zahraničia boli zdaňované výraznejšie ako podobné vnútroštátne tovary.

14 Helénska republika napáda tvrdenie, podľa ktorého je jej právna úprava v rozpore s právom Spoločenstva. Podľa jej názoru Komisia, zakladajúc svoju žalobu výlučne na článku 90 ES, opomenula zohľadniť *lex specialis* — osobitný právny predpis uplatniteľný na túto vec, a to článok 23 smernice 92/83, ktorého ustanovenie umožňuje tomuto členskému štátu uplatňovať na ouzo zníženú sadzbu spotrebnej dane. Helénska republika tiež spochybňuje, že by ouzo a iné alkoholické nápoje ako gin, vodka, whisky boli podobné.

15 V tomto smere je potrebné hneď pripomenúť, že článok 23 ods. 2 smernice 92/83 povoľuje Helénskej republike uplatňovať na ouzo zníženú daňovú sadzbu, ktorá je nižšia ako minimálna sadzba, ale ktorá nie je o viac ako o 50 % nižšia ako štandardná daňová sadzba pre alkohol.

16 Je nepochybné, že Helénska republika vychádza z článku 23 ods. 2 smernice 92/83, keď stanovila daňovú sadzbu uplatňovanú na ouzo vo výške 50 % daňovej sadzby určenej pre iné alkoholické nápoje, a že tým dodržala podmienky predmetného ustanovenia.

17 Za týchto okolností žaloba Komisie, ktorá priamo smeruje k spochybneniu sadzby spotrebnej dane, ktorú bola Helénska republika oprávnená uplatňovať na ouzo na základe článku 23 ods. 2 smernice 92/83, smeruje nepriamo, ale nevyhnutne k napadnutiu zákonnosti tohto ustanovenia.

18 Akty inštitúcií Spoločenstva v zásade požívajú prezumpciu zákonnosti, a majú preto právne účinky dovtedy, kým neboli derogované, zrušené v konaní o žalobe o neplatnosť alebo vyhlásené za neplatné v nadväznosti na návrh na začatie prejudiciálneho konania alebo námietku nezákonnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. júna 1994, Komisia/BASF a i., C-137/92 P, Zb. s. I-2555, bod 48, a z 8. júla 1999, Chemie Linz/Komisia, C-245/92 P, Zb. s. I-4643, bod 93).

19 Ako výnimka z tohto pravidla sa akty postihnuté vadou, ktorej závažnosť je tak evidentná, že nemôže byť právnym poriadkom Spoločenstva tolerovaná, musia považovať za nemajúce žiadny právny účinok, dokonca ani dočasný, teda považovať za právne ničotné. Táto výnimka smeruje k zachovaniu rovnováhy medzi dvomi základnými, ale niekedy odporujúcimi si požiadavkami, ktoré právny poriadok musí spĺňať a to stabilitu právnych vzťahov a rešpektovanie zákonnosti (rozsudky Komisia/BASF a i., už citovaný, bod 49, a Chemie Linz/Komisia, už citovaný, bod 94).

20 Závažnosť následkov, ktoré sa spájajú s vyslovením ničotnosti aktu inštitúcií Spoločenstva si vyžaduje, aby z dôvodov právnej istoty toto vyslovenie bolo vyhradené na skutočne výnimočné predpoklady (rozsudky Komisia/BASF a i., už citovaný, bod 50, a Chemie Linz/Komisia, už citovaný, bod 95).

21 Smernica 92/83 sa však nemôže ani vo svojej celosti, ani čo sa týka jej článku 23 ods. 2 považovať za takýto ničotný akt.

22 Je potrebné dodať, že Rada predmetnú smernicu nezrušila a jej článok 23 ods. 2 nebol ani Súdnym dvorom vyhlásený za neplatný.

23 Za týchto podmienok článok 23 ods. 2 smernice 92/83 má právne účinky, ktoré požívajú prezumpciu zákonnosti.

24 Z toho vyplýva, že keďže Helénska republika len ponechala v platnosti vnútroštátnu právnu úpravu prijatú na základe článku 23 ods. 2 smernice 92/83, ktorá je s týmto ustanovením zlučiteľná, neporušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z práva Spoločenstva.

25 Berúc do úvahy vyššie uvedené, je potrebné konštatovať, že Helénska republika ponechaním v platnosti nižšej sadzby spotrebnej dane na ouzo, než akou sú zdaňované iné alkoholické nápoje, neporušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z práva Spoločenstva.

26 Následne je potrebné žalobu Komisie o nesplnenie povinnosti zamietnuť ako nedôvodnú.

O trovách

27 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Helénska republika navrhla zaviazať Komisiu na náhradu trov konania a táto nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania. V súlade s článkom 69 ods. 4 prvým pododsekom rokovacieho poriadku vedľajší účastník konania, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (plenárne zasadnutie) rozhodol a vyhlásil:

1) Žaloba sa zamieta.

2) Komisia Európskych spoločenstiev je povinná nahradiť trovy konania.

3) Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska znáša svoje vlastné trovy konania.

Podpisy